

Stanowisko nr 48/1/2026
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
z dnia 14 stycznia 2026 r.

w sprawie
doprecyzowania zasad wydobywania odpadów pogórnich ze zwałowisk oraz konieczności
wprowadzenia zmian w art. 144 ustawy o odpadach

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach wnioskuję o pilne podjęcie działań zmierzających do normalizacji zasad prowadzenia działalności polegającej na wydobywaniu odpadów pogórnich ze zwałowisk (tzw. hałd) poprzez dokonanie zmiany w art. 144 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Wnioskowana zmiana polega na uzupełnieniu tego artykułu o wskazanie, że **do decyzji wydanych na podstawie art. 144 ust. 1 stosuje się odpowiednio art. 41b, 46, 47 i 48 ustawy.**

Odpady pogórnice, zgromadzone w postaci zwałowisk (tzw. hałd) mogą być wykorzystywane w gospodarce zamiast innych materiałów. Aby móc wydobywać odpady ze zwałowiska, konieczne jest uzyskanie zgody na wydobywanie odpadów – decyzji administracyjnej wydanej przez marszałka województwa (art. 144 ust. 3 w związku z art. 129 ust. 1 ustawy o odpadach).

W odróżnieniu od innych rodzajów gospodarowania odpadami, takich jak wytwarzanie czy przetwarzanie odpadów, po udzieleniu zezwolenia na wydobywanie odpadów nie jest możliwym ograniczenie lub cofnięcie takiej decyzji. Nawet utrata tytułu prawnego do nieruchomości, na której zlokalizowane jest zwałowisko, nie została przewidziana jako przesłanka do stwierdzenia wygaśnięcia decyzji o zezwoleniu. Wadliwa konstrukcja art. 144 ustawy o odpadach, w szczególności brak regulacji dotyczącej czasu obowiązywania decyzji, uniemożliwia organowi wydanie zezwolenia na czas określony, co w konsekwencji oznacza, że zezwolenia na wydobywanie odpadów ze zwałowiska wydawane są bezterminowo. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach zauważa, że działalność polegająca na wydobywaniu odpadów nader często powoduje poważne uciążliwości dla okolicznych mieszkańców. Przykładowe uciążliwości obejmują ponadnormatywne zapylenie, hałas, wzmożony ruch pojazdów ciężarowych, oraz występowanie odorów. Oczywiście, większość z tych uciążliwości można istotnie ograniczyć dzięki przedsięwzięciu odpowiednich środków zaradczych. Niestety, niektórzy przedsiębiorcy prowadzący działalność związaną z wydobywaniem odpadów nie mają motywacji do ograniczania uciążliwości (i ponoszenia dodatkowych kosztów z tym związanych), ponieważ raz wydanej zgody na wydobywanie odpadów nie można ani cofnąć, ani ograniczyć. W praktyce skutkuje to brakiem możliwości reagowania organu administracji nawet w przypadku utraty tytułu prawnego do nieruchomości, na której zlokalizowane jest zwałowisko, co oznacza, że okoliczność ta nie stanowi podstawy do stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

W przypadku innych decyzji dot. gospodarki odpadami ustawodawca przewidział zamknięty katalog przesłanek umożliwiających właściwemu organowi cofnięcie, ograniczenie czy też stwierdzenie wygaśnięcia takiej decyzji. Pozwala to, w przypadku rażących naruszeń przepisów o ochronie środowiska, na podjęcie działań adekwatnych do sytuacji. Ustawodawca przewidział m.in., w art. 41b ustawy o odpadach precyzuje konieczność posiadania odpowiedniego tytułu prawnego do nieruchomości, na której odbywa się gospodarowanie odpadami. Art. 46 określa okoliczności obligatoryjnej odmowy wydania zezwolenia na zbieranie bądź przetwarzanie odpadów. Art. 47 ustawy opisuje sposób postępowania w przypadku, gdy posiadacz odpadów w istotny sposób narusza przepisy w działalności objętej wydanym zezwoleniem, a art. 48 — sytuacje, w których zezwolenie wygasa. Natomiast w odniesieniu do działalności związanej z wydobywaniem odpadów ze zwałowisk brak jest analogicznych regulacji.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach, dostrzegając liczne, głęboko niekorzystne konsekwencje obecnej konstrukcji art. 144 ustawy o odpadach, wnosi o niezwłoczne dokonanie zmian, które doprowadzą do normalizacji zasad wydobywania odpadów ze zwałowisk odpadów.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Katowicach

Wojciech Saługa